

TÓM TẮT CÔNG ƯỚC 138 CỦA ILO

MỤC ĐÍCH CỦA CÔNG ƯỚC 138 (C138)?

Mục đích C138 về Độ tuổi tối thiểu là xóa bỏ hiệu quả lao động trẻ em (LĐTE) – là những công việc gây nguy hiểm cho sức khỏe, an toàn hoặc đạo đức của trẻ, ảnh hưởng đến giáo dục bắt buộc của trẻ hoặc đơn giản những công việc mà là trẻ còn quá nhỏ để làm.

C138 yêu cầu các quốc gia phải:
1| Xác định độ tuổi tối thiểu được tuyển dụng vào làm việc hoặc được tham gia lao động,¹ và
2| Xây dựng chính sách quốc gia để xóa bỏ LĐTE.

¹ Yêu cầu của Công ước 138 về xác định độ tuổi tối thiểu bắt nguồn từ Điều 32(1)&(2) (a) của **Công ước của Liên hợp quốc về Quyền Trẻ em** với quy định: “Các Quốc gia thành viên thừa nhận quyền của trẻ em được bảo vệ không bị bóc lột về kinh tế và không phải làm bất kỳ công việc gì có thể nguy hiểm hoặc ảnh hưởng đến việc học hành của trẻ em, hoặc có hại đối với sức khỏe hay sự phát triển về thể chất, trí tuệ, tinh thần, đạo đức hay xã hội của trẻ (đoạn 1). Để đạt mục tiêu này, và tính đến những điều khoản thích hợp của những văn kiện quốc tế khác, các Quốc gia thành viên phải: Quy định một hay nhiều độ tuổi tối thiểu được tuyển dụng vào làm việc (đoạn 2 (a))”

● (Các) độ tuổi tối thiểu

C138 được Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) thông qua vào năm 1973. Công ước này quy định rằng các quốc gia phải nâng dần độ tuổi tối thiểu lên mức phù hợp với sự phát triển toàn diện nhất về thể chất và tinh thần của thanh thiếu niên. Công ước quy định **15 tuổi là độ tuổi lao động tối thiểu nói chung.**

Điều quan trọng là các quốc gia đảm bảo rằng trẻ em được đi học đến hết độ tuổi này; C138 yêu cầu **độ tuổi lao động tối thiểu phải không được thấp hơn độ tuổi kết thúc chương trình giáo dục bắt buộc/ phổ cập giáo dục.** Chỉ khi nào trẻ em đã có một nền tảng giáo dục cơ bản thì các em mới được chuẩn bị đầy đủ cho một cuộc sống làm việc hiệu quả và trọn vẹn.

Tất nhiên, một người 15 tuổi vẫn là một trẻ em (theo luật quốc tế, trẻ em được định nghĩa là người dưới 18 tuổi). Các em vẫn đang phát triển về tinh thần và thể chất; các em dễ bị tổn thương hơn người lớn trước các mối nguy hiểm tại nơi làm việc; và các em cần được bảo vệ. Do đó, C138 quy định **18 tuổi là độ tuổi tối thiểu được phép thực hiện công việc nguy hiểm, là bất kỳ công việc hoặc nghề nghiệp nào mà do tính chất hoặc điều kiện tiến hành có thể có hại cho sức khỏe, sự an toàn hoặc đạo đức của trẻ em.**

Một số công việc vốn là nguy hiểm và vượt quá giới hạn đối với trẻ em. Một số hoàn cảnh có thể khiến công việc an toàn trở nên nguy hiểm. Một

ví dụ về công việc nguy hiểm là làm việc và ban đêm, làm ảnh hưởng đến giấc ngủ của trẻ em và có thể khiến các em dễ bị tai nạn trong lao động. Ngoài ra, làm việc nhiều tiếng đồng hồ có thể làm cho công việc trở nên nguy hiểm. Nhận thấy thực tế này, nhiều quốc gia đã hạn chế số giờ mà trẻ em 15-17 tuổi được phép làm việc.

Các quốc gia phải áp dụng luật pháp hoặc quy định ở cấp quốc gia xác định rõ công việc nguy hiểm gồm những gì, sau khi tham khảo ý kiến của các tổ chức đại diện người lao động và người sử dụng lao động.

Khai thác mỏ là một ví dụ về công việc vốn nguy hiểm—trẻ em không nên làm việc ở các hầm mỏ trong bất kỳ trường hợp nào.

● Chính sách quốc gia

C138 tuyên bố **xóa bỏ hiệu quả Lao động trẻ em phải là trọng tâm của sự phát triển kinh tế và xã hội**. Việc ấn định độ tuổi tối thiểu là cần thiết để mang lại sự bảo vệ pháp lý quan trọng cho trẻ em. Tuy nhiên, nếu chỉ thông qua một đạo luật thì chưa đủ: cần phải có các biện pháp khác để đảm bảo rằng có những phương án thay thế khả thi cho vấn đề lao động trẻ em, và những phương án này phải được đưa vào các chính sách công.

Mặc dù vẫn còn 152 triệu trẻ em đang tham gia LĐTE, kể từ năm 2000 tới nay thế giới đã có những tiến bộ nhất định, với số trẻ em lao động đã giảm trên một phần ba. Phân tích của ILO cho thấy sự kết hợp nhiều chính sách của các chính phủ, bao gồm việc phê chuẩn C138, là một yếu tố quan trọng góp phần dẫn đến tiến bộ này.

Khuyến nghị 146 đi kèm C138 nhấn mạnh rằng các chính sách và kế hoạch quốc gia cần quy định: xóa đói giảm nghèo và thúc đẩy việc làm bền vững cho người lớn, để các bậc cha mẹ không phải tận dụng Lao động trẻ em, giáo dục miễn phí và bắt buộc, và cung cấp đào tạo nghề;

2 Điểm này được nhấn mạnh trong C182 về Các Hình thức LĐTE Tối tệ Nhất (1999), trong đó nêu rõ trong phần mở đầu “LĐTE – trên một phương diện rộng – là vấn đề phát sinh từ sự nghèo đói và việc giải pháp dài hạn cho vấn đề này nằm ở sự tăng trưởng kinh tế bền vững tiến tới tiến bộ xã hội, đặc biệt là xóa đói giảm nghèo và giáo dục phổ cập”.

mở rộng an sinh xã hội và hệ thống đăng ký khai sinh; và có các cơ sở phù hợp để bảo vệ trẻ em và thanh thiếu niên làm việc. Để có thể loại trừ hoàn toàn Lao động trẻ em, pháp luật quy định về độ tuổi lao động tối thiểu cần phải gắn với các hành động chính sách toàn diện như trên.

Ở các quốc gia như Mexico và Brazil, chính phủ đã thực hiện các chương trình “hỗ trợ tiền mặt có điều kiện” - đã được chứng minh là có hiệu quả cao trong việc giải quyết các nguyên nhân gốc rễ của LĐTE. Các chương trình này trợ cấp cho các gia đình nghèo, để trẻ em có thể tiếp tục học hành và không phải tham gia LĐTE.

TẠI SAO C138 ĐƯỢC PHÊ CHUẨN RỘNG RÃI?

Giống như tất cả các Công ước khác của ILO, C138 do các thành phần ba bên của ILO soạn thảo. Điều đó có nghĩa là ngoài các chính phủ thì còn có sự tham gia của các tổ chức đại diện Người lao động và Người sử dụng lao động từ tất cả các khu vực, đảm bảo rằng mối quan tâm của họ được phản ánh đầy đủ.

Khả năng C138 đáp ứng những điều kiện rất khác nhau của các quốc gia thành viên ILO được thể hiện qua tỷ lệ phê chuẩn C138 rất cao bởi các quốc gia ở tất cả các khu vực và trong mọi giai đoạn phát triển phê chuẩn. Tính đến tháng 4/2018, **171 quốc gia đã phê chuẩn Công ước này**, và với sự phê chuẩn của Ấn Độ năm 2017, khoảng 93% trẻ em trên thế giới hiện đang được bảo vệ bởi Công ước. Việc một số lượng lớn các quốc gia với điều kiện kinh tế xã hội khác nhau như vậy phê chuẩn Công ước cho thấy không chỉ các giá trị phổ quát ẩn chứa trong Công ước, mà còn thể hiện sự linh hoạt của Công ước, cho phép các quốc gia có thể điều chỉnh để đáp ứng nhu cầu của mình.

CÁC ĐIỀU KHOẢN LINH HOẠT CỦA C138

C138 ghi nhận không phải tất cả các công việc do trẻ em dưới 18 tuổi thực hiện đều là LĐTE cần phải xóa bỏ, và một số loại công việc phù hợp với lứa tuổi của trẻ và nếu được thực hiện với sự bảo vệ đầy đủ thì có thể có lợi cho sự phát triển của trẻ. Do đó, Công ước có thể được điều chỉnh theo nhiều cách khác nhau thông qua việc sử dụng một số “điều khoản linh hoạt”. Dưới đây là mô tả ngắn gọn về các điều khoản linh hoạt này.

● Tuyển dụng vào làm việc hoặc tham gia lao động

Trong khi C138 **quy định 15 tuổi**³ là độ tuổi lao động tối thiểu, thì các nước đang phát triển **có thể ấn định độ tuổi lao động tối thiểu là 14 tuổi** trong giai đoạn chuyển tiếp khi họ đang củng cố hệ thống giáo dục và nền kinh tế của mình. Trong số 171 quốc gia thành viên đã phê chuẩn C138, 51 quốc gia đã ấn định độ tuổi lao động tối thiểu là 14 tuổi - sau khi tham khảo ý kiến của các tổ chức đại diện nhất cho Người lao động và Người sử dụng lao động. Trẻ em ở các quốc gia này có thể làm việc hợp pháp từ năm 14 tuổi, miễn là các em không thực hiện các công việc nguy hiểm và đã hoàn thành giáo dục bắt buộc. Ở Việt Nam quy định là 15 tuổi.

● Công việc nhẹ

C138 cho phép các quốc gia cho phép trẻ dưới độ tuổi lao động tối thiểu làm công việc nhẹ. Đối với các quốc gia ấn định độ tuổi lao động tối thiểu là 15 tuổi, thì trẻ em 13-14 tuổi được phép làm công việc nhẹ, và đối với các quốc gia ấn định độ tuổi lao động tối thiểu là 14 tuổi, thì trẻ em 12-13 tuổi có thể làm công việc nhẹ - được định nghĩa là **công việc không làm ảnh hưởng đến việc học hành của trẻ hoặc khả năng trẻ hưởng lợi từ việc học hành, và không gây hại cho trẻ**. Nếu lựa chọn cho phép công việc nhẹ, các quốc gia phải xác định việc nào được coi là công việc nhẹ, số giờ làm việc và hoàn cảnh thực hiện công việc đó.

Công việc nhẹ có thể đóng góp vào sự phát triển của trẻ em và hạnh phúc của gia đình trẻ, và là một hoạt động hỗ trợ cho việc giáo dục trẻ em. Gần một nửa số quốc gia đã phê chuẩn C138, ở tất cả các khu vực và trong tất cả các giai đoạn phát triển kinh tế xã hội, đã lựa chọn hợp pháp hóa công việc nhẹ theo cách này.

3 Một số quốc gia đã ấn định độ tuổi lao động tối thiểu là 16 tuổi

● Công việc nguy hiểm

C138 chấp nhận các quốc gia cho phép **công việc nguy hiểm** có thể được thực hiện bởi thanh thiếu niên từ độ tuổi 16, với điều kiện là sức khỏe, an toàn và đạo đức của họ được bảo vệ đầy đủ và họ đã được hướng dẫn hoặc đào tạo thích đáng.

● Một số loại công việc và lĩnh vực hoạt động kinh tế được miễn trừ áp dụng C138

C138 cũng **cho phép các quốc gia loại trừ việc áp dụng Công ước này đối với một số loại công việc nhất định**, khi việc áp dụng đó có thể gây ra những vấn đề đặc biệt và quan trọng. Không được loại trừ công việc nguy hiểm. Các nước đang phát triển có thể loại trừ một số lĩnh vực hoạt động kinh tế, nhưng không được loại trừ các ngành như khai thác mỏ, xây dựng và nông nghiệp vì mục đích thương mại. Tuy nhiên, có thể loại trừ các hoạt động nông nghiệp gia đình sản xuất để tiêu thụ tại địa phương mà không thuê mướn lao động thường xuyên.

● Công việc là một phần của chương trình giáo dục trẻ em

C138 không áp dụng đối với các công việc được trẻ em thực hiện ở trường như một phần của chương trình giáo dục hoặc đào tạo. Công ước này cũng không áp dụng đối với công việc do những người từ 14 tuổi trở lên thực hiện trong các doanh nghiệp mà những công việc đó là một phần của một chương trình giáo dục hay đào tạo mà các nhà chức trách có thẩm quyền đã phê duyệt. Tuy nhiên, trong cả hai trường hợp, công việc nguy hiểm đều không được phép.

● Trẻ em biểu diễn nghệ thuật

Hơn nữa, trẻ em dưới độ tuổi lao động tối thiểu có thể tham gia biểu diễn nghệ thuật nếu có giấy phép do cơ quan có thẩm quyền của quốc gia cấp, trong đó quy định số giờ làm việc và điều kiện làm việc của trẻ.

● Công việc nhà

C138 không cấm trẻ em làm việc nhà, miễn là điều đó không ảnh hưởng đến việc học hành của trẻ, và không gây nguy hiểm – bao gồm thời gian làm việc nhà không quá dài. Công việc nhà chủ yếu do các bé gái thực hiện, do đó cần đặc biệt chú ý để đảm bảo những công việc đó không gây hại tới sự phát triển của các bé gái.

www.ilo.org/childlabour

Bản quyền thuộc Tổ chức Lao động Quốc tế - Tháng 6/2018